2024/2365

10.10.2024 г.

РЕЗОЛЮЦИЯ (ЕС) 2024/2365 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

от 11 април 2024 година,

съдържаща забележките, които са неразделна част от решението за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на съвместното предприятие „Чист водород“ за финансовата 2022 година

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ,

— като взе предвид своето решение за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на съвместното предприятие „Чист водород“ за финансовата 2022 година,

— като взе предвид член 100 и приложение V към своя Правилник за дейността,

— като взе предвид доклада на комисията по бюджетен контрол (A9-0089/2024),

А. като има предвид, че съвместното предприятие „Чист водород“ (съвместното предприятие „Чист водород“) със седалище в Брюксел е създадено за периода, приключващ на 31 декември 2031 г. през ноември 2021 г. в рамките на програмата „Хоризонт Европа“ с Регламент (ЕС) 2021/2085 ([1]) на Съвета; като има предвид, че съвместното предприятие „Чист водород“ замени и е приемник на Съвместната технологична инициатива за горивни клетки и водород („Съвместно предприятие ГКВ“), създадена за периода до 31 декември 2017 г. през май 2008 г. в рамките на Седмата рамкова програма за научни изследвания с Регламент (ЕО) № 521/2008 ([2]) на Съвета и удължена през май 2014 г. по програмата „Хоризонт 2020“ за срок до 31 декември 2024 г. с Регламент (ЕС) № 559/2014 ([3]) на Съвета („Съвместно предприятие ГКВ 2“);

Б. като има предвид, че съвместно предприятие „Чист водород“ е публично-частно партньорство в областта на научните изследвания и иновациите в технологиите за водород и горивни клетки; като има предвид, че негови учредители са Съюзът, представляван от Комисията, браншовата група („Водородна Европа“) и научноизследователската група (Научни изследвания „Водородна Европа“);

В. като има предвид, че с цел постигане на по-голяма прозрачност съвместното предприятие „Чист водород“ следва да оповестява в своите годишни отчети съответните данни относно вноските на своите членове на програмно равнище; като има предвид, че за всяка програма, по която те извършват дейност, съвместното предприятие следва да представя цялата съответна информация, по категории членове до края на годината, включително законоустановените целеви нива за вноските, определени за съответната програма, размера на получените вноски и размера на правните задължения; счита, че съвместното предприятие „Чист водород“ следва да продължи да подобрява прозрачността;

Бюджетно и финансово управление

1. отбелязва, че в доклада на Сметната палата относно годишните отчети на съвместното предприятие „Чист водород“ („докладът на Палатата“) се констатира, че годишните отчети за финансовата 2022 година дават вярна представа във всички съществени аспекти за финансовото състояние на съвместното предприятие „Чист водород“ към 31 декември 2022 г., както и за резултатите от неговата дейност, паричните потоци и промените в нетните активи за приключилата на тази дата финансова година, в съответствие с разпоредбите на неговия финансов регламент и счетоводните правила, приети от отговорния счетоводител на Комисията; отбелязва освен това въз основа на доклада на Палатата, че операциите, свързани с отчетите, са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти;

2. приветства ролята на съвместното предприятие „Чист водород“ в подкрепа на научноизследователските и иновационните дейности в областта на водородните технологии в Европа;

3. отбелязва, че наличният бюджет за бюджетни кредити за поети задължения ([4]) за 2022 г. ([5]) е възлизал на 314,3 милиона евро (в сравнение с 15,8 милиона евро през 2021 г.), от които 305,8 милиона евро за оперативни дейности и 8 милиона евро за административни разходи, а бюджетът за бюджетни кредити за плащания ([6]) – на 118,3 милиона евро (в сравнение с 56,2 милиона евро през 2021 г.), от които 109,7 милиона евро за оперативни дейности и 8,1 милиона евро за административни разходи;

([1]) Регламент (ЕС) 2021/2085 на Съвета от 19 ноември 2021 г. за създаване на съвместните предприятия в рамките на програмата „Хоризонт Европа“ и отмяна на Регламенти (ЕО) № 219/2007, (ЕС) № 557/2014, (ЕС) № 558/2014, (ЕС) № 559/2014, (ЕС) № 560/2014, (ЕС) № 561/2014 и (ЕС) № 642/2014 (ОВ L 427, 30.11.2021 г., стр. 17).

([2]) Регламент (ЕО) № 521/2008 на Съвета от 30 май 2008 г. за създаване на съвместно предприятие „Горивни клетки и водород“ (ОВ L 153, 12.6.2008 г., стр. 1).

([3]) Регламент (ЕС) № 559/2014 на Съвета от 6 май 2014 г. за създаване на съвместно предприятие „Горивни клетки и водород 2“ (ОВ L 169, 7.6.2014 г., стр. 108).

([4]) Гласуваните бюджетни кредити за поети задължения бяха 8,4 милиона евро, впоследствие изменени, за да се включи увеличението на приходите и разходите, свързани с новата програма в рамките на „Хоризонт Европа“, и неизползваните бюджетни кредити от предходни години.

([5]) В наличния бюджет се включват неусвоените бюджетни кредити от предходни години, които съвместното предприятие „Чист водород“ е заложило отново в бюджета за текущата година, целевите приходи и преразпределените бюджетни кредити за следващата година.

([6]) Гласуваните бюджетни кредити за плащания бяха в размер на 53,2 млн. евро, а с изменението бе увеличена сумата — в резултат на новата програма и — за покриване на планираната покана за представяне на предложения, отправена през 2022 г., с цел изпълнение на SRIA.

4. отбелязва, че промените в размера на бюджета на съвместното предприятие „Чист водород“ зависят главно от етапа на изпълнение на многогодишните програми за научни изследвания и иновации, които то изпълнява; отбелязва, че през 2022 г. съвместното предприятие „Чист водород“ е започнало изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ и че следователно бюджетът за 2022 г. включва бюджетните кредити за поемане на задължения за първите покани за представяне на предложения по програма „Хоризонт Европа“, планирани за 2022 г., и бюджета за свързаните с тях авансови плащания;

5. отбелязва, че Сметната палата („Палатата“) е оценила като недостатъчна информацията относно вноските на членовете на програмно равнище; приветства ангажимента на съвместното предприятие „Чист водород“ да разгледа този въпрос;

6. отбелязва, че в годишните отчети на съвместното предприятие „Чист водород“ за 2022 г. сумите за вноските, признати по категория на членовете (ЕС и членове от частния сектор), се различават значително; отбелязва, че това се дължи на факта, че паричните вноски на Съюза се валидират и признават, когато се плащат на съвместното предприятие „Чист водород“ в началото на изпълнението на проекта, а непаричните вноски на членовете се признават едва след валидиране и деклариране на извършените разходи за изпълнение на проекта;

7. призовава съвместното предприятие „Чист водород“ да обърне внимание на разликата между признатия размер на паричните вноски, от една страна, и непаричния принос, от друга страна, като предостави информация за правните задължения на членовете на съвместното предприятие „Чист водород“ в края на годината, по-специално за подписаните споразумения и договори за отпускане на безвъзмездна финансова помощ;

8. приветства факта, че по отношение на изпълнението на Седмата рамкова програма за научни изследвания съвместното предприятие „Чист водород“ е постигнало целевите стойности за вноските на членовете;

9. отбелязва, че в края на 2022 г. съвместното предприятие „Чист водород“ е поело задължения за 425,8 милиона евро (или 95 %) от максималната оперативна вноска на ЕС в размер на 450 милиона евро за сключени споразумения за безвъзмездна финансова помощ по Седмата рамкова програма за научни изследвания; отбелязва, че от този размер на поети задължения, около 3 млн. евро (или 0,7 %) е останало да бъдат изплатени през 2023 г. за приключването на последния активен проект по 7РП; отбелязва освен това, че в края на 2022 г. членовете от частния сектор са декларирали непарични вноски в размера на минималната целева стойност от 450 млн. евро, които са били валидирани в пълна степен от съвместното предприятие;

10. отбелязва, че що се отнася до програмата „Хоризонт 2020“, ниското ниво на валидираните непарични вноски за оперативни дейности от членовете от частния сектор, в размер на 51,7 милиона евро (през 2021 г. – 38,6 млн. евро), се дължи на факта, че съвместното предприятие „Чист водород“ ги сертифицира по-късно, когато се извършват окончателните плащания за проектите по „Хоризонт 2020“ и се изготвят сертификатите за финансовите отчети;

11. отбелязва въз основа на доклада на Палатата, че правните задължения на членовете са на равнището на целите за техните вноски;

12. отбелязва, че що се отнася до постиженията на съвместното предприятие „Чист водород“ при изпълнението на програма „Хоризонт 2020“, по отношение на подписаните споразумения и договори за безвъзмездни средства, в края на 2022 г. съвместното предприятие е поело задължения в размер на максималната вноска на Съюза за оперативни дейности от 646 милиона евро по подписаните споразумения за безвъзмездна финансова помощ и договори в рамките на посочената програма; отбелязва освен това, че от този размер на поети задължения около 88,5 милиона евро (или 13,7 %) предстои да бъдат изплатени през следващите години по проекти и договори, които все още не са завършени;

13. отбелязва в допълнение, че членовете от частния сектор са поели правно задължение да предоставят непарични вноски за оперативните дейности на съвместното предприятие „Чист водород“ в размер на 190,5 милиона евро и непарични вноски за допълнителни дейности в размер на 1 039 милиона евро (или 340,6 %) от минималната целева стойност от 361 милиона евро; отбелязва, че тези поети задължения са докладвани изцяло в края на 2022 г.;

14. отбелязва, че за дейностите по „Хоризонт 2020“ за 2020 г. съвместното предприятие „Чист водород“ не е получило нови оперативни бюджетни кредити за поемане на задължения, тъй като съвместното предприятие „Чист водород“ е приключило последната си покана за представяне на предложения в края на 2020 г.;

15. отбелязва въз основа на доклада на Палатата, че изпълнението на оперативните плащания от бюджета за 2022 г. за дейностите по „Хоризонт 2020“ е намаляло (81 % за 2022 г. в сравнение с 88 % за 2021 г.), тъй като бенефициерите са били изправени пред нарастващи разходи и проблеми с доставките вследствие на кризата с COVID-19 и агресивната война срещу Украйна, и че вследствие на това продължителността на повечето проекти по „Хоризонт 2020“ е трябвало да бъде удължена, а окончателните плащания да бъдат отложени за 2023 г.;

16. отбелязва, че що се отнася до програмата „Хоризонт Европа“, края на 2022 г. Комисията е направила парични вноски в размер на 80 млн. евро, от които съвместното предприятие „Чист водород“ е използвало 47 милиона (или 59 %) за авансови плащания по първите споразумения за безвъзмездна финансова помощ, сключени в рамките на програма „Хоризонт Европа“;

17. отбелязва, че съвместното предприятие „Чист водород“ е стартирало първата покана за представяне на предложения относно водорода в рамките на „Хоризонт Европа“ на обща стойност 300 милиона евро; отбелязва, че оценката на поканата за представяне на предложения за 2022 г. е довела до оттеглянето на четири теми, за които не са били представени подходящи предложения ([7]); отбелязва, че съвместното предприятие „Чист водород“ е прехвърлило неизползвания бюджет за плащания в размер на 33 млн. евро към 2023 г. за авансови плащания по нови споразумения за безвъзмездна финансова помощ, планирани за сключване в началото на 2023 г.;

18. отбелязва, въз основа на доклада на Палатата, че в края на 2022 г. процентът на изпълнение на административния бюджет (по дял 2) е бил нисък – 62 % за бюджетните кредити за поети задължения и 51 % за бюджетните кредити за плащания; отбелязва, че съвместното предприятие „Чист водород“ е обяснило, че това се дължи на спирането на плащанията във връзка с организирането на проявата „Седмица на водорода“, отложените обществени поръчки за обновяване на офис сградата и забавеното сключване на важен рамков договор за услуги;

Обществени поръчки и персонал

19. отбелязва въз основа на консолидирания годишен отчет за дейността, че през 2022 г., в продължение на практиката на съвместното предприятие „Чист водород“ от последните години, управлението на тръжните процедури и договорите е включвало междуинституционални процедури за възлагане на обществени поръчки, стартирани от Комисията или други органи на ЕС, и произтичащите от тях многогодишни рамкови договори; отбелязва освен това, че съвместното предприятие „Чист водород“ си сътрудничи и с други съвместни предприятия по отношение на нуждите от тръжни процедури с цел свеждане до минимум на административните усилия;

20. отбелязва, че съвместното предприятие „Чист водород“ е използвало интензивно модулите eTendering, eNotices и eSubmission и е започнало процеса на интегриране на инструмента за управление на обществените поръчки (PPMT), който ще започне да функционира през 2023 г.;

21. отбелязва, че екипът от щатни служители на съвместното предприятие „Чист водород“ се състои от 29 длъжности (27 срочно наети служители и 2 договорно наети служители); отбелязва освен това, че човешките ресурси включват двама командировани национални експерти;

22. отбелязва въз основа на консолидирания годишен отчет за дейността за 2022 г., че цифровото работно място за всеки служител постоянно се модернизира: на персонала на съвместното предприятие „Чист водород“ е осигурен адекватен достъп до пълния набор от приложения на Комисията за управление на безвъзмездните средства; въвеждането на обновяването на хардуера беше осъществено в съответствие с планираното, заедно с необходимото подновяване на лицензи за основни приложения като Slido, Webex, Business Object, Adobe или мобилните телефонни услуги, което позволи на всеки член на персонала по-голяма гъвкавост в рамките на новата схема за дистанционна работа;

23. отбелязва, че съгласно Правилника за длъжностните лица на Европейския съюз и условията за работа на другите служители на Съюза, установени в Регламент (ЕИО, Евратом, ЕОВС) № 259/68 ([8]) на Съвета, и насоките на съвместното предприятие „Чист водород“, комитетът по персонала следва да определи поне един член на комисията за подбор при външни процедури за набиране на персонал; отбелязва, че Палатата е установила, че комисията за подбор на одитираната процедура за набиране на персонал не е включвала член, определен от комитета по персонала, и че съвместното предприятие „Чист водород“ не е могло да създаде комитет по персонала, въпреки отправените няколко покани за изразяване на интерес сред своите служители;

Системи за управление и контрол

24. отбелязва, че по отношение на разходите по Седмата рамкова програма съвместното предприятие „Чист водород“ е извършило последващи одити, докато за последващите одити на плащания по проекти по програма „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“ отговаря Общата служба за одит на генералната дирекция за научни изследвания и иновации на Комисията; отбелязва освен това, че за окончателните разходи по Седмата рамкова програма, направени през 2022 г., съвместното предприятие „Чист водород“ не е извършило последващи одити поради незначителните суми и че съответно е публикувало като окончателен процент грешки за разходите по Седмата рамкова програма представителния процент грешки в размер на 2,0 % и процента остатъчни грешки в размер на 1,1 %, постигнати от него в края на 2021 г.;

25. отбелязва, че за разходите на съвместното предприятие „Чист водород“ по „Хоризонт 2020“ (уравнявания и окончателни плащания) съвместното предприятие е отчело представителен процент грешки от 2,9 % и процент остатъчни грешки от 0,9 % ([9]); отбелязва освен това, че за програмата „Хоризонт Европа“ не са извършени последващи одити, тъй като първите междинни плащания се очакват едва през 2024 г.;

([7]) Според пояснението на съвместното предприятие „оттеглянето на теми“ трябва да се разбира като „не покриване на теми поради липса на успешни заявления/предложения“.
([8]) ОВ L 56, 4.3.1968 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1968/259(1)/oj.
([9]) Съвместно предприятие „Чист водород“, Консолидиран годишен отчет за дейността за 2022 г., глава 4.1.1.1.

26. отбелязва, че за да направи оценка на контрола на съвместното предприятие „Чист водород“ върху оперативните плащания, Палатата извърши одит на произволна извадка от плащания по „Хоризонт 2020“, направени през 2022 г., на ниво крайни бенефициери ([10]); отбелязва, че в един случай Палатата е установила и остойностила сериозна грешка, произтичаща от разходите за персонал, тъй като бенефициентът е декларирал отработени часове по време на периодите на отпуск и е включил недопустими допълнителни разходи за възнаграждения в декларираните разходи, а за друг случай Палатата е установила и остойностила сериозна грешка, произтичаща от заявените разходи за оборудване, които бенефициентът не е използвал през отчетния период, както и от неправилно изчислени разходи за персонал;

27. приветства факта, че в края на 2022 г. съвместното предприятие „Чист водород“ е разработило и приложило цялостен основан на риска подход към предварителните проверки в съответствие с насоките на Общата служба за одит на Комисията, като се имат предвид специфичните за съвместното предприятие „Чист водород“ рискови обстоятелства; отбелязва, че за целта съвместното предприятие „Чист водород“ успя да определи най-подходящите критерии за риск и въз основа на тях разработи основан на риска подход за мониторинг;

28. отбелязва, че този подход е позволил на съвместното предприятие „Чист водород“ да оцени нивото на риска за всеки проект и бенефициент по време на основните етапи от изпълнението на проектите, като например изготвяне на споразумението за отпускане на безвъзмездна финансова помощ, изменение на това споразумение, докладване и плащане; отбелязва в тази връзка, че съвместното предприятие „Чист водород“ е изготвило и вътрешни насоки относно своя основан на риска подход, обучавало е и е насочвало членовете на персонала си как да ги прилагат правилно и последователно;

29. приветства факта, че съвместното предприятие „Чист водород“ е разработило основан на риска подход към последващите одити с цел да намали своя процент грешки чрез засилването на ефекта на изчистване при последващите си одити;

30. отбелязва въз основата на доклада на Палатата, че съвместното предприятие „Чист водород“ е разработило специално адаптиран основан на риска подход за засилване на увереността, получена от предварителните проверки и последващия одит: в началото на 2022 г. съвместното предприятие „Чист водород“ е извършило анализ на всички свои бенефициенти на средства по „Хоризонт 2020“ и е обозначило с предупредителен символ бенефициентите с най-голям риск, подходящи за последващ одит въз основа на риска; отбелязва, че най-рисковите бенефициенти са били тези, които получават най-много средства, с финансов принос от съвместното предприятие „Чист водород“ над 1 млн. евро за всички проекти по „Хоризонт 2020“, изпълнявани от съвместното предприятие „Чист водород“, за които досега не е извършван последващ одит и които са имали рисков профил като малки и средни предприятия или като нов член;

31. отбелязва, че останалата част от бенефициентите, получаващи най-много средства, са приканени да попълнят кратък въпросник за самооценка, насочен към най-често срещаните грешки, откривани от последващи одити в миналото, като например сложност на избраните варианти за разходите за персонала, значително възлагане на задачи на подизпълнители, закупуване на активи, вътрешни доставки, начин на докладване на разходите и действия в отговор на констатациите от предходните последващи одити; отбелязва, че въз основа на техните отговори съвместното предприятие „Чист водород“ е идентифицирало бенефициентите с най-висок риск, свързан с предварителния контрол, и е провело финансови уебинари с тях, като се е съсредоточило върху ключовите характеристики на правилното деклариране на разходите със значителни разходни позиции; отбелязва освен това, че резултатите от уебинарите са използвани от отговорниците по проекта и финансовите служители на съвместното предприятие „Чист водород“ за подобряване на ефективността на неговите предварителни проверки на очакваните декларации за разходите от тези бенефициенти (етап на плащане);

32. оценява факта, че съвместното предприятие „Чист водород“ е разработило основан на риска подход към последващия одит с цел да се намали процентът на грешки чрез по-целенасочена извадка за откриване на най-податливите на грешки бенефициенти и по този начин да се засили ефектът на изчистване на последващите одити; счита, че това е важна положителна промяна в подхода за последващ одит, тъй като рамката на Комисията за вътрешен контрол на безвъзмездната финансова помощ по програма „Хоризонт Европа“ не дава възможност за създаване на специфични за съвместното предприятие представителни извадки и следователно за изчисляване на специфични представителни и остатъчни проценти грешки за съвместните предприятия;

33. отбелязва, че Палатата е установила, че съвместното предприятие „Чист водород“ с добре разработен основан на риска подход към последващите одити има процент остатъчни грешки, по-нисък от средния процент при съвместните предприятия без такъв подход, поради систематичното откриване и проверка на най-рисковите бенефициенти;

([10]) По отношение на плащанията на безвъзмездна финансова помощ, тествани при бенефициентите, прагът за оповестяване на количествено измерими грешки е 1 % от одитираните разходи.

Проследяване на изпълнението във връзка с констатации от предходни години

34. отбелязва, че „констатациите“ в специфичните годишни доклади за съвместното предприятие „Чист водород“ всъщност са „препоръки без конкретен срок“ от страна на Палатата; отбелязва, че ЕСП ежегодно проследява изпълнението във връзка с тези констатации, като оценява техния статут като „неприключени“ или „приключени“;

35. отбелязва, че по отношение на съвместното предприятие „Чист водород“ всички констатации от предходни години са приключени в резултат на предприетите от съвместното предприятие „Чист водород“ корективни действия през 2022 г.